

התעסוקה

אחת משימותיו של מוסד רפואי לטיפול בחולי צרעת היא שמירה על הפרודוקטיביות של חוליו, מניעתם מהגררות לדיכאון ורגשי נחיתות באמצעות עבודה, לימודים ושעשועים.

בבית החולים על שם הנסן בירושלים מעטים הם האנשים מבין החולים שהנם חסרי תעסוקה. מהם עובדים בבית המלאכה, כחייטים, תופרות, גהצינים, בוגי-היטים, טכאים ומגישיו אוכל, משגיחי גנין ועובדי המכבסה. התצר הגדולה של בית החולים מציעה אפשרויות ספורות איות רבות לילי המוסד, אשר מקבלים חינוך עממי יסיסי בבית הספר של המוסד.

חלק מן החולים מבלה את עתותיו הפנויות בקריאה. לעומתו מעדיפים רבים מהחולים להתבדר בהצגות ה קולנוע. מאחר שאין כל חוק הכובל איתם לבין כתיב המוסד הם מתבדרים באולמות בתי הקולנוע בירושלים.

בת הזקונים של המוסד בורעות אמה, ושתייה בנות המוסד, מזה זמן רב. האם מפליגה בעיניה למרחקים, אל העולט שיהיה בקרוב מנת חלקה של בתה הקטנה שהחלימה ממחלתה ועומדת, להפריד מאמה, לחזור לחיים,

הראשונה, שלוש אחיות דניות נוצריות, שחיות היום במוסד ומתמסרות בהתלהבות לטיפול בחולי צרעת יהודיים.

"עליכם להבין אותנו!" הדעה הקדומה על המחלה פוגעת קשה גם בסדריו המנהליים של המוסד, שעה שיש צורך להעביר חולה הזקוק לטיפול באחת ממרפאות הדסה, מסרבים נהגי מוניות להעבירם לעיר. דבר רים אלה מהווים את הסבה היחידה כיום לכאונם של החולים, שסכוייהם לעצירת התפתחותה של המחלה, אשר כמוה כהחלמה ויציאה מבית החולים, גדלים היום משנה לשנה. הדעה הקדומה הרווחת נגדם גורמת לחולים הפרעות רוחניות ורגש נחיתות העולה על חולי שהתפת או עגבת, אם כי מידת הדבר קותם של שתי האחרונות והסכנה שהן מהוות לצבור גדולות לאין שעור מהלפרה.

שני גברים צעירים אשר פרט לעור פניהם שנראה מדולדל, מצויקם בחריצים דקים ויבש קצת, היתה צורתם נורמלית בהחלט. "עליכם להבין אותנו!" אמרו, כשיצאנו באחד מימי השבוע שעבר, להצגה יומית. באחד מבתי הקולנוע בירושלים, השגיח בנו אחד העוברים ושבים, קרא לשוטר בצעקות, "הנה המצורעים, מה הם מסתובבים בין בני אדם?" השוטר עצר אותנו, שוחחנו רגנו רק לאחר התערבותו של די"ר זגהר שהוכיח למשטרה שאין לה כל סמכות חוקית או מוסרית להתנקל לנו. שאנו חופשיים לעשות בזמננו כל העולה על רוחנו, שאין אנו מסכנים את בריאות הצבור.

ברכנו לבקור בחדרי בית החולים, עברנו ליד בית הספר של המוסד, ששה ילדים ישבו על ספסליהם, כפרים לספריהם, שמעו מפי המורה, כמוהו כתלמידיו חולה לפרה, אלא שהוא מחלים ונמצא בתקופתו האחרונה בבית החולים, לאחר סבל ממרשך שנים ארוכות.

בחדר העבודה של המוסד, ישבה אחת החוליות ליד מכונת התפירה, תקנה מגבות וחלוקים. היא היתה אשה כבת 40 שבה נתגלתה המחלה בכל עוצמתה, השחיתה את פניה שתפחו ומלאו חריצים, אפה שמע בצדדיו אל תוך פניה, עצמות ידיה ופרקי אצבעותיה שנו צורתם. היא משכה בחלוק הקרוע, התבוננה בנו, לה לא היה איכפת יותר. "אשה זו נמצאת במוסד כעשרים שנה", הסבירה הגברת לסקר. "בתחילה היתה מחלתה קלה כשל היתר ואילו היה המוסד יעיל כפי שהוא כיום אפשר היה לעצור בעד החפשינות של המחלה — היום מצבה קשה ביותר. ברכנו ליציאה נתלה אלינו רוב החולים, קבוצת ילדים ששיחקו בחצר בכדורעף הפסיקה את משחקם והצטרפה למלומים. "ספרו להם את האמת עלינו", לחשה אחת הנשים. "עזרו לנו להלחם בדעות הקדומות של הציבור היושב בחוץ, חסכירו להם שגם אנחנו בני אדם".

אכרית לעבוד במחיצתם של החולים, לקדם החלמתם. אחיות ישראליות מסרבות לעבוד במוסד, ואם כי משכורתה של אחת בבית החולים על שם הנסן היא גבוהה ביחס, 75 לירות לחוד בעבור שבע שעות עבודה ליום, אף לא אחת מהאחיות הישראליות, נענתה לקריאת משרד הבריאות, להתנדב לבית החולים, לטפל בחולי הלפרה, נידום כפי שגודו בימי הביניים כשנתחייבו לשאת סמל ולבוש הכרה מיוחדים (תמונה). תעודת עניות היא לכל מעמד האחיות בארץ ולמקצוען האנושי האציל: כשהגיע המצב לאחר יאוש, התקשר משרד הבריאות עם המיניסטרוני לבריאות בנייה, ששג מידי, לאחר הפניה

אמצעי רפוי המחלה, אשר לפי שעה הנם חיצוניים בעיקר (כנהוג במקרי מחלות עור) בתוספת תזונה עשירה ומיוחדת, תנאי חיים נוחים וזריקות חיסון, אשר באמצעותם גדלו סיכויי של הגנוע בשלביה הראשונים של המחלה להחלמה מוחלטת, אם כי לאחר טיפול של שנים אחדות. בשלבים מאוחרים יותר של המחלה ניתן רק לעצרה מהתפשטות נוספת, אשר כמוה כהחלמה והיא אף מתירה לחולה לעזוב את בית החולים בריא.

